

Daardoor mag uw geloof zelfs niet bevestigd worden.

Uw geloof heeft op zichzelf aan de innerlijkheid genoeg.

Het meest openbaart die innerlijke eenheid zich in de kerk als organisme, of zoo gij wilt, in het koninkrijk Gods.

Dat koninkrijk Gods is ruimer dan eenige geïnstitueerde kerk.

De eenheid daarin is niet gemakkelijk aanwijsbaar.

Zij doet zich aan u voor zoo dikwijls gij menschen ontmoet, die zich door heiligen en belevens als vrienden en vriendinnen van Jezus doen kennen.

Daarvoor kunt gij echter niet den maatstaf van een gereformeerde belijdenis en van een streng afgepaald belevens aanleggen.

Gij hebt u daarbij te laten leiden door de geloofsintuïtie.

Absolute waarborg schaft de geloofsintuïtie u nooit.

Zij brengt het nooit verder dan een persoonlijk gevoelen.

Maar dat is dan toch van die kracht, dat gij u met velen, ook buiten uw geïnstitueerde kerk, één weet, één in geloof, één in den Heere, ook één in den doop, en één in de hoop door uw roeping opgewekt.

En het is die eenheid, welke door ons, Gereformeerden, weleens wordt onderschat.

Waarover te weinig wordt gedacht.

Die te weinig wordt gezocht.

Die te weinig inspireert tot gezamenlijken arbeid.

Zeer zeker is daarvoor een verklaring te vinden.

Allereerst deze, dat onder ons nog altijd nawerkt de oude toestand, waarin koninkrijk Gods met institutaire kerk samenviel.

Maar dan ook, dat wij ons geplaatst zien tegenover hen, die meenen, dat wij het best doen de institutaire kerk op te ruimen en daarvoor het koninkrijk Gods in de plaats te stellen.

Wij zijn ervan overtuigd; indien wij dit deden, dan zouden wij ontrouw zijn aan Christus' wil.

Want de institutaire kerk is geen produkt van menscheleke willekeur, maar dankt haar ontstaan aan Christus' bevel.

En juist omdat de institutaire kerk wordt bedreigd, hebben wij daarop onze verdediging geconcentreerd, zijn wij ook wel eenzijdig geworden, zoo zelfs, dat de term „koninkrijk Gods" bijkans door ons is losgelaten.

Op onzen vaarweg ontmoeten wij maar niet één klippenpaar, Scylla en Charybdis, maar tientallen. Immers, aan het „koninkrijk Gods" worden van de overzijde kenmerken van algemeene christelijkheid toegekend, waaraan, uitgesproken of niet, een minimale geloofsbelijdenis ten grondslag ligt.

Zoo worden aan het koninkrijk Gods trekken van een geïnstitueerde kerk geleend, welke alle andere kerkelijke instituten feitelijk overbodig maken.

Zoo wordt het koninkrijk Gods een grijpbare grootheid.

En dat is het nimmer.

Waar dit alles zoo uiterst ingewikkeld is, heeft het iets natuurlijks, dat men naar vereenvoudiging staat en dat van onze zijde om het instituut der kerk het koninkrijk Gods dikwijls praktisch wordt genegerd.

Dat nu is ongeoorloofd.

Al worden wij voor duizend moeilijkheden gesteld, de werkelijkheid Gods mag geen geweld worden aangedaan.

Op de eenheid in het koninkrijk Gods dient scherper gelet.

Het verkwikkende van die eenheid moet meer genoten.

Die eenheid hebben wij naar ons vermogen te bevorderen.

Doch we mogen nooit meenen, dat dit de eigenlijke eenheid der kerk is.

Het hoogst gebrekkige van die eenheid springt in het oog.

En het zal steeds meer onze slotsom zijn: de eenheid der kerk is een geloofstuk.

Wij zullen weer naar de innerlijkheid terugkeeren.

Daar alleen wordt de eenheid gevonden.

De eenheidsgedachte van het koninkrijk Gods mag er vooral nooit toe leiden het met de zuiverheid van het kerkelijke instituut minder ernstig te nemen.

Hoogere zuiverheid is — wij leggen er nogmaals nadruk op — een gevolg van rijker Geesteslicht.

Daarom is elke poging om meer en minder zuivere kerken tot een eenheid op te smelten een zondigen legen het Goddelijk licht.

Alleen, wanneer twee of meer kerkengroepen zich in eenzelfde mate van Geesteslicht mogen verheugen, wat zich o.m. weerkraakt in eenzelfde belijdenis, is gescheiden naast elkander voortleven niet te verantwoorden.

Ook mag er niet in berust, dat geloovigen van verschillende kerken, die eenzelfde belijdenis hebben als uitdrukking van hun geloof, gedeeld optrekken.

Vereeniging in één institutair kerkverband is hier eisch Gods.

Deze gedachten uit te werken, zou ons echter te ver voeren.

Wij hebben genoeg bijgebracht om te doen zien, dat de eenheid van alle kerkelijke instituten niet voor de eigenlijke eenheid mag worden aangezien.

Hoezeer men ook hier eenheid heeft te zoeken onder eerbiediging van het Geesteslicht, daadwerkelijke eenheid tusschen een groot aantal kerken, dat het predikaat van christelijk voor zich op-eischen, zal een hersenschim blijven.

Uitwendige eenheid zal eerst worden verkregen, wanneer Christus de kerk, welke Hij zelf instelde, opheft.

Wanneer alle kerkedienst tot het verleden zal behooren.

Wanneer alle kerkelijk ambt zal zijn afgeschaft.

Tot dien dag leve elk geloovige uit de belijdenis: ik geloof één heilige algemeene christelijke kerk.

HEPP.

## UIT DE SCHRIFT.

### Wat de Heilige Geest voorbijing.

En als de dag van het Pinksterfeest ver-vuld was... Hand. 2:1.

Waar hebben wij Pinksterfeest gevierd?

Op het doode Sion?

Of in de levende Kerk?

Op den Pinksterdag hebben wij opnieuw gezien waar de Heilige Geest vandaan kwam en waar hij heenging, waar het eindpunt was van zijn weg.

Hij kwam uit den hemel. Hij ging naar het hart der discipelen. Om dat te vervullen. Om er te blijven.

Wij vergeten daarbij meest er op te letten wat die Geest voorbijing, namelijk het volk Israël, dat bezig was den Heere te dienen in den tempel. Het uitwendige volk. Met zijn eigenwilligen godsdienst.

Maar toch: een schijn-schoone wereld van religieus leven en religieuze handeling, vol heilige wijding en prachtig, plechtig ceremonieel.

't Was tegen het eind van den korenogst.

De sikkels waren ingeslagen en de garven verzameld.

Nu was het feest. Hoogtij en vierdag. Heilig was de samenkomst op Sion. Bijzonder het offer. Eerst het gewone, dagelijksche offer, volgens voorschrift. Dan een geitenbok ten zondoffer, twee varren, een ram en zeven eenjarige lammeren ten brandoffer, vergezeld van spijs- en drankoffers. Vervolgens twee beweegbrooden van twee tienden epha uit Israëls woningen aangebracht, gedeesemde eerstelingen, als een dankoffer, symboliseerend den geheelen volen oogst, dien men uit 's Heeren hand hoopte te ontvangen. Die brooden werden voor den Heere bewogen in het heiligdom, als om uit te laten komen: alles is uwe o Heere, en wij ontvangen het van U alleen.

Vele en groot waren daarbij de verplichte offers. En niet minder de vrijwillige brand- en dankoffers.

Vele en kostelijke varren waren gekocht. 't Kostte wel duur geld. Maar voor den Heere was het beste niet goed genoeg! 't Ging om Zijn eer. Om God den Koning te eeren.

Lange tafels stonden gereed voor de offermaaltijden: kinderen, dienstknechten en maagden, armen en vreemdelingen, weduw en wees mochten daar aanzitten en zich vrolijk maken voor het aangezicht des Heeren.

Daar zongen de koren. De duizenden stonden geschaard in den voorhof. Cafaphas was er met Annas. En de vele priesters en Levieten.

Daar klonk het lied: Bindt d'offerdieren dan met touwen tot aan de hoornen van 't altaar.

Wat een heerlijk feest!

Welnu, waarom komt de Heilige Geest daar niet? Daar is alles godsdienst, offer, dank, bed. Daar heerscht de religieuze stemming. Daar is de dienst van Jehovah, den Heere des hemels en der aarde. Daar rooken Zijn altaren.

Waarom gaat de Geest dit alles voorbij, zonder er zelfs met een tonge vuurs langs te ritselen? Waarom maakt de Geest deze offers tot Kafus offers?

Waarom komt Gods Geest niet in dien statigen marmeren tempel, bij de pracht van goud en brons, van gordijnen en gewaden, van altaren en offer-rook, waar de lofzang uit Sions tempelzalen weer-klinkt?

De seclarist heeft een antwoord. Maar, een verkeerd. Hij zegt: Gods Geest komt nooit in de officiële kerk, bij de breede schare der duizenden; Hij laat den yromen hoop links liggen, hij zoekt het kleine groepje, dat zich afgescheiden heeft van de velen.

Neen, dat is niet waar! De Heere had wel degelijk gewoond te midden van de lofzangen Israëls, bij de groote gemeente, die Zijn lof vertelde. Toen was daar de Kerke Gods. Nu is zij er niet meer.

Bij Christus' dood is het voorhangsel gescheurd. En daarmee is de dood van 's Heeren wege geschreven op dezen eigenwilligen offerdienst, achter het door den mensch weer toegehechte voorhangsel. Nu is dat alles ijdel vertoon, kleederen zonder lichaam. Vorm zonder wezen. De menschen zijn gelieven. Maar de Heere is heengegaan. Het is nu een naglimp en naklank van wat vroeger religie en eeredienst was.

Maar nu is het valsche. Imitatie. Leugenwerk. Versteende vormendienst.

Een prachtig praalgraf, bedeksel voor den dood. Christus is er niet. En daarom komt er de Heilige Geest niet.

Laat ons deze les verstaan, voor onszelf, voor ons kerkelijk leven.

Als wij Christus missen, hem niet hebben door het geloof, dan mogen we den Geest niet verwachten. Dan is onze religie vorm, zonder wezen. Maar dan kan ook geen klatergoud onze armoede bedekken.

Al zouden de grootste kerken opgepakt zitten en staan met menschen, en statige psalmen worden gezongen bij daverende orgelklanken, en welspreekende dienaren ons in pracht van taal het Pinkster-evangelie prediken, al zou ons goud opgestapeld worden ten offerande, dan zou het alles nog den Heere een gruwel zijn.

Versteende godsdienst, doode rechtzinnigheid, ingewikkeld in de windselen van een op zichzelf zuivere belijdenis — dat is al een heel armelijke mummie — al ligt zij in een kerkelijk Koningsgraf. Daar gaat de Heilige Geest voorbij.

Want die Geest komt alleen naar het levende lichaam van Christus.

Naar de waarachtige belijders, de sterken en de zwakken. De oprechten van hart en weg.

Daar is zijn rustplaats.

De fonteynen des levens klateren daar en de stroomen bruisen op het droge.

Waar hebben wij Pinksterfeest gevierd?

Op het doode Sion?

Of in de levende Kerk?

M.

## KERKELIJK LEVEN.

### De Krankengemeente.

#### III.

Dit is de groote verdienste van het rapport, dat, ofschoon het zelf een pleit voert voor het toestaan der krankengemeente, het niet verzwijgt hoe in vroeger dagen zowel Gereformeerde theologen als kerkelijke vergaderingen zich tegen deze avondmaalsbediening hebben verzet.

Nooit kan dezen Deputaten eenige eenzijdigheid worden verweten.

Met een openhartigheid, welke algemeene waardeering verdient, wordt hieromtrent in bijzonderheden getreden. Natuurlijk zouden zij nog uitvoeriger citaten hebben kunnen geven.

Doch dit zou het Rapport noodeloos hebben gerekt. Een ding is duidelijk: met een beroep op autoriteiten kan deze kwestie niet worden opgelost.

Wel heeft niet iedere autoriteit evenveel gezag. Een man als Calvijn, die voor de krankengemeente was, weegt zeker alleen wel tegen eenige andere voortreffelijke mannen op.

Maar met tellen en wegen komt men er niet. Argumenten moeten hier beslissen.

En dan is ongetwijfeld dit het kardinale argument, waarom in den tijd na de Reformatie alle andere gronden van de tegenstanders van de krankengemeente zijn gegroepeerd, dat deze gemeente voedsel zou geven aan superstitieuze gevoelens en de gedachte zou doen rijzen, alsof hierin het Roomsche sacrament der stervenden of Laatste Olieset voortbestond.

Calvijn was daarvoor niet zoo bevreemd. Blijkbaar verwachtte hij in deze van goede voorlichting zooveel, dat dit gevaar vanzelf zou verdwijnen.

Psychologisch kan men er echter inkomen, dat anderen daarop minder gerust waren, omdat het volk niet nauwkeurig pleegt te onderscheiden.

Terecht merkt evenwel het rapport op, dat dit vrees-argument thans geen dienst meer kan doen, wijl wij reeds eeuwen van Rome afstaan.

Om dit vraagstuk in onzen tijd recht te beoordeelen, moet men dus Rome wegdenken.

Laat ons dan eerst eens zien, wat er tegen de krankengemeente zoo al wordt ingebracht.

Als eerste bedenking kan dan genoemd, dat van het sacrament de zaligheid niet afhangt.

Op zichzelf is dit volkomen juist.

Maar mag dit wel als argument dienst doen?

Moeten we ons als Gereformeerden tegen zulk soort van argumentatie niet ten sterkste verzetten?

Wat een armelijk geestelijk leven vloeit er uit voort, wanneer men dit tot leidende gedachte voor zijn leven kiest: wat is er noodzakelijk voor mijn zaligheid en wat niet?

Welk een verfoeilijk egoïsme spreekt daaruit!

Gods wil en Gods eer moeten ons oneindig ver gaan boven onze zaligheid.

En nu was het Christus' wil, dat wij tot Zijn gedachtenis zullen eten en drinken totdat Hij komt.

Is nu de kerk verantwoord, als zij kranke geloovigen niet in de gelegenheid stelt om dit gebod van Christus na te komen?

Dat is de vraag, waarom alles zich beweegt.

Deputaten antwoorden hierop ontkennend.

Eer wij dit verder onderzoeken, willen wij nog een andere bedenking onder de oogen zien.

God, zoo redeneert men, is aan geen middelen gebonden.

Hij kan den Zijnen het geloof sterken zonder prediking en zonder sacrament.

Ook hierop dingen we niets af.

Toch is het ook hier de kwestie niet: wat God kan, maar wat Hij wil.

En moet men hier niet met twee maten?

Wat \*  
zorg als  
overgebr  
Vroeg  
te vertel  
om hen.  
predikin  
Hier b  
buiten d  
Maar  
middel i  
komst d  
Nu ga  
Telefor  
Maar  
middel  
Daar  
Want  
len verli  
En nu  
van dat  
Doch  
niet wij  
bruik ka  
het den  
M. a. w  
dat de  
wijze dat  
God verb  
Hoe st  
Eene  
Eenige  
de eer zo  
vertaling  
Aan d  
daar toe  
In het  
Op  
Kerker  
te Gro  
benoem  
de tijd  
enbuw  
en (ind  
den zin  
regelen  
zal heb  
Wij we  
ticiere  
vergader  
Dan za  
ringen d  
Maar i  
raad van  
rale Syno  
Vooraf  
mindere  
Een t  
Ds A. J  
en op he  
hem adre  
Ofschoo  
durige pe  
de zaak, o  
Hij schu  
Het s  
het vrie  
aan den  
Ik erk  
zelf in e  
alle ger  
schrijvit  
ven wor  
den alle  
vergeven  
Christu  
ken is?  
Dit la  
van den  
van het  
in de ze  
geloof  
werkelijk  
Dit ge  
zich de  
komen  
dat ook  
dus nog  
gaan, G  
den toeg  
Nu w  
wegnemi  
weg. He  
inderdan  
nog niet  
gaat het  
er reeds  
zijn, ook  
Formule  
loofs he  
P. r. x. o.  
er is, m  
gens het  
zons nog  
wezen, ze  
gansehe  
Menige  
lijk een  
een verbe  
klaren, t  
tot het A  
het met  
ding, te